

การบันทึกบัญชีรายการที่เกี่ยวกับเงินสด

ในการดำเนินธุรกิจประจำวันนั้น กิจการจะต้องมีทั้งการรับและจ่ายเงินสด ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่สำคัญอย่างหนึ่งของกิจการ การบันทึกบัญชีจึงต้องกระทำด้วยความรัดกุมและรอบคอบ ในบทนี้จะได้กล่าวถึงความหมายของเงินสด รายการที่เกี่ยวข้องกับการรับ-จ่ายเงินสด สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้บันทึกเกี่ยวกับเงินสด ส่วนเงินสดย่อย และการจัดทำเปรียบเทียบยอดเงินฝากธนาคาร จะกล่าวถึงในบทที่ 11

ความหมายของเงินสด

เงินสด (Cash) ในทางบัญชี หมายถึง ธนบัตร สดางค์ เช็คที่ยังไม่ได้นำฝากธนาคาร ครีฟเช็คเดินทาง ธนาณัติ เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน (เงินฝากธนาคารประเภทเงินฝากประจำ เป็นเงินลงทุนชั่วคราว) ซึ่งสินทรัพย์หมุนเวียนเหล่านี้อยู่ในครอบครองของกิจการ สำหรับใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และเป็นบ่อเกิดเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ

ในบัญชีแยกประเภททั่วไปจะมีบัญชีที่เกี่ยวกับเงินสดอยู่ 2 บัญชี คือ บัญชีเงินสด แสดงถึงจำนวนเงินสดที่กิจการเก็บรักษาไว้เอง เรียกว่า เงินสดในมือ (Cash on Hand) ส่วนอีกบัญชีหนึ่งคือ “บัญชีเงินฝากธนาคาร” คือ เงินสดที่กิจการนำไปฝากไว้ที่ธนาคาร (Cash at Bank)

นอกจากบัญชีเงินสด และบัญชีเงินฝากธนาคารแล้ว บางกิจการอาจมอบเงินจำนวนหนึ่งให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งถือไว้ เพื่อใช้จ่ายเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือใช้จ่ายรายย่อย เงินจำนวนนี้ เรียกว่าเงินสดย่อย กิจการก็จะมีบัญชีเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งบัญชี คือ “บัญชีเงินสดย่อย” ซึ่งถือเป็นบัญชีหนึ่งของเงินสดเช่นเดียวกัน

รายการที่เกี่ยวข้องกับการรับ -จ่ายเงินสด

รายการรับ-จ่ายเงินสดที่พบกันอยู่เสมอ ๆ ในธุรกิจการค้า มีดังนี้

รายการที่เกี่ยวกับการรับเงินสด

1. ขายสินค้าเป็นเงินสด
 2. ขายสินทรัพย์อื่น ๆ เป็นเงินสด เช่น ขายรถยนต์ที่หมดอายุการใช้งานแล้ว
 3. รับชำระหนี้จากลูกหนี้
 4. รับเงินจากการกู้ยืม
 5. รับรายได้อื่น ๆ เช่น การแบ่งสำนักงานให้กิจการอื่นเช่า
 6. รับเงินลงทุนจากเจ้าของกิจการ
 7. รับเงินจากเจ้าหนี้ กรณีกิจการซื้อสินค้าแล้วส่งสินค้านั้นคืนแก่ผู้ขาย เนื่องจากสินค้าชำรุด และเจ้าหนี้จ่ายเป็นเงินสดค่าส่งคืนสินค้ามาให้
 8. รับเงินมัดจำจากลูกค้า
- ฯลฯ

รายการที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินสด

1. ซื้อสินค้าเป็นเงินสด
2. ซื้อสินทรัพย์อื่น ๆ เป็นเงินสด เช่น ซื้อเครื่องใช้สำนักงาน
3. ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้
4. ชำระหนี้เงินกู้
5. จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯ
6. การจ่ายเงินให้แก่ผู้ถือหุ้นเนื่องจากไถ่ถอนหุ้นคืน
7. จ่ายเงินให้แก่ผู้ซื้อสินค้าเป็นเงินสดที่ส่งสินค้าคืนมาให้
8. เจ้าของกิจการถอนเงินสดไปใช้ส่วนตัว
9. จ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่รักษาเงินสดย่อย
10. จ่ายค่าขนส่งหรือรายการอื่น ๆ แทนลูกหนี้หรือเจ้าหนี้
11. จ่ายเงินมัดจำ

ฯลฯ

เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร

การกู้เงินจากแหล่งภายนอกมาดำเนินธุรกิจนั้นมีหลายวิธี การกู้เงินโดยวิธี “เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร” (Bank Overdraft) ก็เป็นวิธีการหนึ่งจากหลาย ๆ วิธีเหล่านั้น วิธีการก็คือ กิจการจะต้องไปติดต่อทำความตกลงกับธนาคารว่า ต้องการเบิกเงินเกินบัญชีในวงเงินไม่เกินเท่าไร เมื่อตกลงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว กิจการก็สามารถเขียนเช็คส่งจ่ายให้เจ้าหนี้ในจะนวนเงินที่มากกว่ายอดเงินฝากที่กิจการมีอยู่ในธนาคารนั้น ๆ เมื่อกิจการนำเงินฝากเข้าธนาคารในวันต่อ ๆ มา ยอดเงินเบิกเกินบัญชีก็จะลดลง ดอกเบี้ยที่ธนาคารคิดจากกิจการก็จะคิดตามจำนวนวันที่บัญชีเงินฝากของกิจการปรากฏเป็นยอดเงินเบิกเกินบัญชีอยู่เท่านั้น.

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินเบิกเกินบัญชีนี้ ยังคงบันทึกบัญชีเหมือนเดิม กล่าวคือ เหมือนกับการฝากเงินและการถอนเงินธนาคารตามปกติ แตกต่างกันเพียงว่าถ้ากิจการมียอดเงินฝากคงเหลือ ในบัญชีเงินฝากที่กิจการจัดทำขึ้นจะมียอดคงเหลือทางด้านเดบิต (เป็นสินทรัพย์) แต่ถ้ามียอดเบิกเกินบัญชี บัญชีเงินฝากจะมียอดคงเหลือด้านเครดิต (เป็นหนี้สิน)

สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับเงินสด

สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับเงินสดนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายเล่ม กิจการจะเลือกใช้เล่มใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของกิจการนั้น ๆ สมุดรายวันเฉพาะที่เกี่ยวกับเงินสดมีดังนี้

1. สมุดเงินสดช่องเดียวหรือสมุดเงินสด (Cash Book) ใช้บันทึกการรับ-จ่ายเงินสดสำหรับกิจการค้าขนาดเล็ก การรับ-จ่ายเงินสดโดยไม่ผ่านระบบของธนาคาร

2. สมุดเงินสด 2 ช่อง (Two Column Cash Book) ใช้บันทึกการรับ-จ่ายเงินสดสำหรับกิจการค้าขนาดเล็กเช่นเดียวกัน แต่ใช้ระบบของธนาคารเข้ามาช่วยในการรับ-จ่ายเงินสด เพื่อไม่ให้กิจการถือเงินสดไว้ในมือมากเกินไปจนอาจเกิดปัญหาได้

3. สมุดเงินสด 3 ช่อง (Three Column Cash Book) จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการซื้อขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจะมีการให้ส่วนลดแก่กัน ดังนั้นเพื่อให้ส่วนลดดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในระหว่างการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ หรือการชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ จึงเพิ่มส่วนลดรับและส่วนลดจ่ายเข้าในสมุดเงินสดดังนี้

- ช่องส่วนลดจ่าย อยู่ทางด้านเดบิต
- ช่องส่วนลดรับ อยู่ทางด้านเครดิต

สมุดเงินสดแบบที่ 1-3 นี้ ทำหน้าที่เป็นทั้งสมุดบันทึกรายการขั้นต้น และบัญชีแยกประเภท (คือบัญชีเงินสด) พร้อม ๆ กันไปในตัว ดังนั้นเมื่อบันทึกรายการในสมุดเงินสดด้านเดบิตหรือด้านเครดิตแล้ว ก็ให้ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท ซึ่งเป็นบัญชีตรงข้ามอีกเพียงบัญชีเดียว โดยไม่ต้องเปิดบัญชีเงินสดอีก

แต่ถ้าเป็นกิจการค้าขนาดใหญ่ ควรแยกการรับเงินสดและการจ่ายเงินสดบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะ คนละเล่มดังนี้

4. สมุดรายวันรับเงิน (Cash Receipts Journal) ใช้บันทึกการรับเงินสดของกิจการขนาดใหญ่ ที่มีการรับเงินสดเข้ามาหลายประเภท

5. สมุดรายวันจ่ายเงิน (Cash Payments Journal) หรือ Cash Disbursements) ใช้บันทึกการจ่ายเงินสดของกิจการขนาดใหญ่ ที่มีการจ่ายเงินสดออกไปหลายประเภท

สมุดรายวันรับเงินและสมุดรายวันจ่ายเงิน ทำหน้าที่เป็นสมุดบันทึกรายการขั้นต้นเพียงอย่างเดียว ดังนั้นเมื่อมีการบันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน หรือสมุดรายวันจ่ายเงินแล้ว จะต้องผ่านรายการไปบัญชีเงินสด และบัญชีตรงข้ามที่เกี่ยวข้องด้วย

ในกิจการขนาดใหญ่มาก ๆ ที่มีการใช้ระบบเงินสดย่อย (Petty Cash System) จะมี “สมุดเงินสดย่อย” (Petty Cash Book) อีกเล่มหนึ่ง ใช้สำหรับบันทึกรายการจ่ายเงินสดปลีกย่อยต่าง ๆ แต่ให้พึงเข้าใจว่าสมุดเงินสดย่อยไม่ใช่สมุดรายวันเฉพาะ เป็นแต่เพียงสมุดช่วยเท่านั้น

สมุดเงินสด 2 ช่อง

สมุดเงินสด 2 ช่อง จะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเดบิตและด้านเครดิต ในแต่ละด้านจะมีช่องจำนวนเงิน 2 ช่อง คือ ช่องเงินสดและช่องธนาคาร รายการที่เกี่ยวกับเงินสด ก็จะบันทึกในช่องเงินสด รายการที่เกี่ยวกับธนาคารก็จะบันทึกในช่องธนาคาร

แบบฟอร์มและวิธีการบันทึกในสมุดเงินสด 2 ช่อง

แบบฟอร์มสมุดเงินสด 2 ช่อง มีลักษณะดังรูปที่ 10.1

วิธีการบันทึกในสมุดเงินสด 2 ช่อง สมุดเงินสด 2 ช่อง มีวิธีการบันทึกดังนี้

ด้านเดบิต

- ช่อง ว.ค.ป. บันทึก วันที่ , เดือน , พ.ศ. ที่ได้รับเงิน
- ช่อง เลขที่ใบสำคัญ เขียนเลขที่ใบสำคัญรับเงิน
- ช่องรายการ เขียนชื่อบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง
- ช่องเลขที่บัญชี เขียนเลขที่บัญชีของบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง (จากช่องรายการ)
- ช่องเงินสด เขียนจำนวนเงินถ้าได้รับเป็นเงินสด หรือได้รับเป็นเช็ค แต่ยังไม่ได้นำฝากธนาคารในวันนั้น
- ช่องธนาคาร เขียนจำนวนเงินถ้าได้รับเป็นเช็ค และนำฝากธนาคารในวันนั้นเลย

ด้านเครดิต

- ช่อง ว.ค.ป. บันทึก วันที่ เดือน พ.ศ. ที่จ่ายเงินออกไป
- ช่องเลขที่ใบสำคัญ เขียนเลขที่ใบสำคัญจ่ายเงิน
- ช่องรายการ เขียนชื่อบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง
- ช่องเลขที่บัญชี เขียนเลขที่บัญชีของบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง (จากช่องรายการ)
- ช่องเงินสด เขียนจำนวนเงิน ถ้าจ่ายออกไปเป็นเงินสด
- ช่องธนาคาร เขียนจำนวนเงิน ถ้าจ่ายออกไปเป็นเช็ค ส่วนที่มุมของด้านบน คือ หน้าของสมุดเงินสด 2 ช่อง

ข้อสังเกต

1. ทุกครั้งที่บันทึกรายการในสมุดเงินสด 2 ช่อง จะต้องผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องอีกหนึ่งบัญชีทันที แต่ไม่ต้องเปิดบัญชีแยกประเภทเงินสด ทั้งนี้เพราะตามที่กล่าวมาแล้วว่าสมุดเงินสด 2 ช่อง ทำหน้าที่เป็นทั้งสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นและบัญชีแยกประเภทไปในตัว

2. ในช่องเลขที่บัญชี ถ้ารายการที่เกิดขึ้นมีผลเกี่ยวข้องกันระหว่างบัญชีเงินสด และบัญชีธนาคารด้วยจำนวนเงินเท่ากัน และใช้ใบสำคัญในการบันทึกบัญชีใบเดียวกัน รายการดังกล่าวนี้เรียกว่า “รายการตรงกันข้าม “ (Contra Item) การบันทึกบัญชีต้องบันทึกในสมุดเงินสดทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิต โดยไม่ต้องผ่านไปบัญชีแยกประเภทอื่น ๆ ในช่องเลขที่บัญชีให้ใช้ตัวอักษร “ C “ รายการดังกล่าว ได้แก่

- การนำเงินสดหรือเช็คฝากธนาคาร จะบันทึกด้านเดบิตในช่องธนาคาร (เงินฝากเพิ่มขึ้น) และบันทึกด้านเครดิตในช่องเงินสด (เงินสดลดลงเนื่องจากนำไปฝากธนาคาร) หรือส่งจ่ายเช็ค

- การถอนเงินจากธนาคาร จะบันทึกด้านเดบิตในช่องเงินสด (ได้รับเงินสดมา) และบันทึกด้านเครดิตในช่องธนาคาร (เงินฝากธนาคารลดลงเนื่องจากถอนเงินหรือสั่งจ่ายเช็คออกจากธนาคาร)

3. การคำนวณหายอดคงเหลืออาจจะทำประจำวันหรือทำเดือนละครั้ง แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละกิจการ

ตัวอย่างการบันทึกรายการในสมุดเงินสด 2 ช่อง

25..

ม.ค.	1	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	6,000	บาท	
	5	ขายสินค้าเป็นเงินสด	8,000	บาท	
	7	จ่ายค่าขนส่งเข้า	200	บาท	
	9	นำเงินฝากธนาคาร	3,000	บาท	
	11	จ่ายเงินค่ารับคืนสินค้า	400	บาท	
	13	ซื้อเครื่องพิมพ์ดีด	2,500	บาท	
	17	จ่ายค่าโฆษณาเป็นเช็ค	1,200	บาท	
	18	ถอนเงินมาใช้ในกิจการ	4,000	บาท	
	25	รับชำระหนี้จากนายประเสริฐ	7,000	บาท	นำฝากธนาคารทันที
	28	ชำระหนี้ให้ร้านประกอบ	2,500	บาท	
	30	จ่ายค่าเช่าเป็นเช็ค	5,000	บาท	

คำสั่ง ให้บันทึกรายการข้างต้นในสมุดเงินสด 2 ช่อง และผ่านไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง และหายอดคงเหลือในสมุดเงินสดในวันสิ้นเดือนด้วย

การบันทึกรายการในสมุดเงินสด 2 ช่อง ดังแสดงในรูปที่ 10.2

สมุดเงินสด 2 ช่อง งบ. 1

ว.ด.ป.	เลขที่ ใบ สำคัญ	รายการ	เลขที่ บัญชี	เงินสด	ธนาคาร	ว.ด.ป.	เลขที่ ใบ สำคัญ	รายการ	เลขที่ บัญชี	เงินสด	ธนาคาร
25..						25..					
ม.ค. 5	1	ขายสินค้า	41	18,000		ม.ค. 1	1	ซื้อสินค้า	51	6,000	
9		เงินสด-ฝาก	C		3,000	7	2	ค่าขนส่งเข้า	52	200	
18		ธนาคาร-ถอน	C	4,000		9		ธนาคาร-ฝาก	C	3,000	
25	2	ดูหนี้- นาย ประเสริฐ	12		10,000	11	3	รับคืนสินค้า	42	400	
						13	4	เครื่องพิมพ์ดีด	11	2,500	
						17	5	ค่าโฆษณา	53		1,200
						18		เงินสด - ถอน	C		4,000
						28	6	เจ้าหน้าที่ - ร้านประกอบ	21	2,500	
						30	7	ค่าเช่า	54		5,000
						31		ยอดคงเหลือยกไป	✓	7,400	2,800
25..				22,000	13,000					22,000	13,000
ก.พ. 1		ยอดยกมา	✓	7,400	2,800						

รูปที่ 10.2 แสดงการบันทึกรายการในสมุดเงินสด 2 ช่อง

บัญชีซื้อสินค้า

เลขที่ 51

25..								
ม.ค.1	เงินสด	งส.1	6,000	-				

บัญชีขายสินค้า

เลขที่ 41

				25..				
				ม.ค.1	เงินสด	งส.1	18,000	-

บัญชีค่าขนส่งเข้า

เลขที่ 52

25..								
ม.ค.7	เงินสด	งส.1	200	-				

บัญชีรับคืนสินค้า

เลขที่ 42

25..								
ม.ค.11	เงินสด	งส.1	400	-				

บัญชีเครื่องพิมพ์ดีด

เลขที่ 11

25..								
ม.ค.13	เงินสด	งส.1	2,500	-				

บัญชีค่าโฆษณา

เลขที่ 53

25..								
ม.ค.17	ธนาคาร	งส.1	1,200	-				

บัญชีลูกหนี้-นายประเสริฐ

เลขที่ 12

				25..					
				ม.ค.25	ธนาคาร	งส.1	10,000	-	

บัญชีเจ้าหนี้-ร้านประกอบ

เลขที่ 21

25..									
ม.ค.28	เงินสด	งส.1	2,500	-					

บัญชีค่าเช่า

เลขที่ 54

25..									
ม.ค.30	ธนาคาร	งส.1	5,000	-					

สมุดเงินสด 3 ช่อง

สมุดเงินสด 3 ช่อง มีลักษณะคล้ายคลึงกับสมุดเงินสด 2 ช่อง เพียงแต่เพิ่มช่องจำนวนเงินของแต่ละด้านเป็น 3 ช่อง คือ ด้านเดบิตจะประกอบด้วย ช่องส่วนลดจ่าย ช่องเงินสด และช่องธนาคาร ส่วนด้านเครดิตจะประกอบด้วย ช่องส่วนลดรับ ช่องเงินสด และช่องธนาคาร

แบบฟอร์มและวิธีการบันทึกในสมุดเงินสด 3 ช่อง

แบบฟอร์มสมุดเงินสด 3 ช่อง มีลักษณะดังรูปที่ 10.3

วิธีการบันทึกในสมุดเงินสด 3 ช่อง มีวิธีการเหมือนการบันทึกในสมุดเงินสด 2 ช่อง ทุกประการ ยกเว้นส่วนลดรับและส่วนลดจ่าย ซึ่งจะต้องรวมยอดตอนสิ้นเดือน เพื่อผ่านรายการไปยังบัญชีทั้ง 2 บัญชี ดังนั้นส่วนลดรับและส่วนลดจ่ายนี้จึงเพียงอาศัยสมุดเงินสด 3 ช่อง เป็นสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นเท่านั้นเอง

ตัวอย่างการบันทึกรายการในสมุดเงินสด 3 ช่อง

25 ..

มี. ค.	1	นำเงินสดมาลงทุน	320,000	บาท	
	3	นำเงินสดไปฝากธนาคาร	200,000	บาท	
	5	จ่ายเช็คซื้อสินค้า	80,000	บาท	
	12	จ่ายเช็คชำระหนี้ร้านอรุณศรี จำนวน	60,000	บาท	ได้ส่วนลด 4 %
	18	รับชำระหนี้จากนายบันลือ	48,000	บาท	มีส่วนลดเงินสด 960 บาท
		นำฝากธนาคารทันที			
	24	รับเงินค่าขายสินค้าเป็นเช็ค	35,000	บาท	
	27	รับชำระหนี้จากนายแก้ว เป็นเช็ค	18,000	บาท	นำฝากธนาคารทันที
	31	จ่ายเงินเดือนลูกจ้าง	6,000	บาท	

คำสั่ง ให้บันทึกรายการข้างต้นใน สมุดเงินสด 3 ช่อง และผ่านไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง และหายอดคงเหลือยกไป-ยกมาในวันสิ้นเดือนด้วยการบันทึกรายการในสมุดเงินสด 3 ช่อง ดังแสดงในรูปที่ 10.4

เดบิต		สมุดเงินสด 3 ช่อง										เครดิต	
ว.ด.ป.	เลขที่ใบสำคัญ	รายการ	เลขที่บัญชี	ส่วนลดจ่าย	เงินสด	ธนาคาร	ว.ด.ป.	เลขที่ใบสำคัญ	รายการ	เลขที่บัญชี	ส่วนลดรับ	เงินสด	ธนาคาร
25..							25..						
มี.ค.1	1	ทุน	31		320,000	-	มี.ค.3		ธนาคาร-ฝาก	C		200,000	-
3		เงินสด-ฝาก	C			200,000	5	1	ซื้อสินค้า	51			80,000
18	2	ลูกหนี้-นายบันลือ	11	960		47,040	12	2	เพื่อน-ร้านอรุณศรี	21	2,400		-
24	3	ขายสินค้า	41		35,000	-	31	3	เงินเดือน	52		6,000	57,600
27	4	ลูกหนี้-นายแก้ว	12			18,000	31		ยอดยกไป	✓		149,000	127,440
เม.ย.1		ยอดยกมา	✓	(42)	149,000	-					2,400	355,000	265,040

รูปที่ 10.4 แสดงการบันทึกรายการในสมุดเงินสด 3 ช่อง

บัญชีทุน

เลขที่ 31

					25.. มี.ค.1	เงินสด	งต.1	320,000	-
--	--	--	--	--	----------------	--------	------	---------	---

บัญชีซื้อสินค้า

เลขที่ 51

25.. มี.ค.5	ธนาคาร	งต.1	80,000	-					
----------------	--------	------	--------	---	--	--	--	--	--

บัญชีเจ้าหนี้-ร้านอรุณศรี

เลขที่ 21

25.. มี.ค.12	ธนาคาร	งต.1	57,600	-					
	ส่วนลดรับ	งต.1	2,400	-					

บัญชีลูกหนี้-นายบุญลือ

เลขที่ 11

					25.. มี.ค.18	ธนาคาร	งต.1	47,040	-
						ส่วนลดจ่าย	งต.1	960	-

บัญชีขายสินค้า

เลขที่ 41

					25.. มี.ค.24	เงินสด	งต.1	35,000	-
--	--	--	--	--	-----------------	--------	------	--------	---

บัญชีลูกหนี้-นายแก้ว

เลขที่ 12

					25.. มี.ค.27	ธนาคาร	งต.1	18,000	-
--	--	--	--	--	-----------------	--------	------	--------	---

บัญชีเงินเดือน

เลขที่ 52

25.. มี.ค.31	เงินสด	งต.1	6,000	-					-
-----------------	--------	------	-------	---	--	--	--	--	---

บัญชีส่วนลดจ่าย							เลขที่ 42	
25..								
มี.ค.31	เงินสด	งส.1	960	-				-

บัญชีส่วนลดรับ							เลขที่ 53	
					25..			
					มี.ค.31	เงินสด	งส.1	2,400 -

สมุดรายวันรับเงิน

สมุดรายวันรับเงิน ใช้บันทึกการรับเงินสดของกิจการขนาดใหญ่ที่มีการรับเงินสดเข้ามาหลายประเภท ซึ่งรวมทั้งเช็คที่ไม่นำฝากธนาคารทันทีในวันที่รับมานั้น แบบฟอร์มและวิธีการบันทึกในสมุดรายวันรับเงินจะเป็นดังนี้

แบบฟอร์มและวิธีการบันทึกในสมุดรายวันรับเงิน

แบบฟอร์มสมุดรายวันรับเงิน มีลักษณะดังรูปที่ 10.5

วิธีการบันทึกในสมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันรับเงิน ทำหน้าที่เป็นสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นเล่มหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นบัญชีแยกประเภททั่วไปด้วย ซึ่งต่างกับสมุดเงินสด 2 ช่อง หรือ 3 ช่อง ดังนั้นจึงต้องผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปอีกครั้งหนึ่ง วิธีการบันทึกในสมุดรายวันรับเงิน ซึ่งทำหน้าที่บันทึกรายการรับเงินสดทุกชนิด มีดังนี้

1. เมื่อรับเงินสดหรือเช็คและยังไม่นำฝากธนาคารทันทีในวันนั้น ให้บันทึกจำนวนเงินด้านเครดิตในช่องลูกหนี้ หรือขาย หรือช่องบัญชีอื่น ๆ แล้วแต่ว่าเงินสดหรือเช็คที่ได้รับมานั้น ได้รับมาเพราะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ ขายสินค้าเป็นเงินสด หรือรับมาเพราะสาเหตุอื่น ๆ

ขอให้สังเกตว่าด้านเครดิตจะมี 3 ช่อง คือ ช่องลูกหนี้ ขายและบัญชีอื่น ๆ เนื่องจากถือว่าเงินสดที่กิจการได้รับส่วนใหญ่มาจากการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ และขายสินค้าเป็นเงินสด ส่วนรายการรับเงินสดอื่น ๆ ถือว่าเกิดขึ้นน้อย จึงให้บันทึกจำนวนเงินในช่องบัญชีอื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีจำนวนช่องมากเกินไป

2. จากข้อ 1 เมื่อรับเงินสดหรือเช็ค แต่นำฝากธนาคารทันทีในวันนั้น ให้บันทึกจำนวนเงินด้านเดบิตในช่องธนาคาร และบันทึกจำนวนเงินด้านเครดิต ในช่องลูกหนี้ขายหรือบัญชีอื่น ๆ แล้วแต่กรณี

3. จากข้อ 1 และ 2 ถ้าเป็นการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ และมีส่วนลดจ่ายให้บันทึกด้านเดบิตในช่องเงินสด ถ้าไม่นำฝากธนาคารทันทีในวันนั้น หรือบันทึกในช่องธนาคาร ถ้านำฝากทันที เท่ากับจำนวนเงินสดที่ได้รับ และบันทึกจำนวนเงินในช่องส่วนลดจ่ายเท่ากับส่วนลดที่ลดให้แก่ลูกหนี้ จากนั้นให้นำผลบวกของจำนวนเงินในช่องเงินสดหรือธนาคาร กับจำนวนเงินในช่องส่วนลดจ่าย ไปบันทึกในช่องลูกหนี้ด้านเครดิต

4. ช่อง ✓ ซึ่งอยู่ในช่องลูกหนี้ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อได้ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัวเรียบร้อยแล้ว

5. รายการนำเงินสดหรือเช็คไปฝากธนาคาร ให้บันทึกจำนวนเงินด้านเดบิตในช่องธนาคารและช่องบัญชีอื่น ๆ ด้านเครดิต และให้เขียนอักษร "C" ในช่องเลขที่บัญชี ซึ่งอยู่ในช่องบัญชีอื่น ๆ และเขียนในช่องชื่อบัญชีที่เครดิตว่า เงินสด

6. รายการถอนเงินจากธนาคาร ให้บันทึกจำนวนด้านเดบิตในช่องเงินสดและช่องบัญชีอื่น ๆ ด้านเครดิตและให้เขียนอักษร "C" ในช่องเลขที่บัญชี ซึ่งอยู่ในช่องบัญชีอื่น ๆ และเขียนในช่องชื่อบัญชีที่เครดิตว่า ธนาคาร

7. เลขที่บัญชีในช่องบัญชีอื่น ๆ ให้เขียนเลขที่บัญชีของบัญชีแยกประเภทซึ่งจะต้องถูกนำไปบันทึกด้านเครดิตในบัญชีแยกประเภททั่วไป

8. สิ้นเดือนให้รวมยอดในช่องจำนวนเงินทุกช่อง และเขียนเลขที่บัญชีแยกประเภทได้ยอดรวมทุกบัญชี โดยให้ทำหลังจากผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปเรียบร้อยแล้ว ยกเว้นยอดรวมในช่องอื่น ๆ ไม่ต้องเขียนเลขที่บัญชี เพราะได้เขียนและผ่านไปบัญชีแยกประเภททั่วไปในวันที่เกิดรายการนั้น ๆ ขึ้นแล้ว

9. การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปซึ่งจะทำในวันสิ้นเดือน

- ยอดรวมด้านเดบิต ได้แก่ ช่องเงินสด ธนาคาร และส่วนลดจ่ายให้ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปด้านเดบิต คือ บัญชีเงินสด บัญชีธนาคาร และบัญชีส่วนลดจ่าย และเขียนเลขที่บัญชีได้ยอดรวมในสมุดรายวันรับเงินหลังจากทำการผ่านรายการเสร็จแล้ว ตามที่กล่าวมาในข้อที่ 8

- ยอดรวมด้านเครดิต ได้แก่ ช่องลูกหนี้และขาย ให้ผ่านรายการไป บัญชีแยกประเภททั่วไปด้านเครดิต คือ บัญชีลูกหนี้และบัญชีขายสินค้าและให้เขียนเลขที่บัญชีได้ยอดรวมในสมุดรายวันรับเงินหลังจากทำการผ่านรายการเสร็จแล้ว ตามที่กล่าวมาในข้อ 8

- ยอดรวมในช่องบัญชีอื่น ๆ ไม่ต้องผ่านรายการ เพราะมีหลักอยู่ว่าเมื่อมีการบันทึกรายการในช่องบัญชีอื่น ๆ ให้ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปในวันนั้นเลย ไม่ต้องรอถึงสิ้นเดือน เลขที่บัญชีได้ยอดรวมในช่องนี้จึงไม่ต้องเขียน

10. การผ่านรายการไปยังสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัว ทุกครั้งที่มีการบันทึกในช่องลูกหนี้ ให้ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัวในวันนั้นเลย โดยบันทึกในบัญชีลูกหนี้รายตัวด้านเครดิตและให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในสมุดรายวันรับเงิน หลังจากผ่านรายการในสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัวเรียบร้อยแล้ว

11. การอ้างอิงหน้าบัญชีในสมุดแยกประเภททั่วไป ให้ใช้อักษรย่อว่า รง... เช่น รง.1 หมายความว่า สมุดรายวันรับเงินหน้า 1

12. พึงสังเกตว่าการฝาก-ถอนเงินจากธนาคาร จะต้องบันทึกทั้งในสมุดรายวันรับเงินและสมุดรายวันจ่ายเงิน เนื่องจากเป็นรายการ Contra Item หรือรายการตรงกันข้าม

ตัวอย่างการบันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน

25..

พ.ค.	1	รับเงินจากลูกหนี้-นายชูชีพ	4,000 บาท
	5	ขายสินค้าเป็นเงินสด	9,000 บาท
	8	รับเงินค่าส่งคืนสินค้า	800 บาท
	12	รับชำระหนี้จากลูกหนี้-นายมนัส	8,000 บาท ลดให้ 4 %
	14	นำเงินฝากธนาคาร	6,000 บาท
	18	ขายสินค้าเป็นเงินสด	4,600 บาท
	24	รับเงินค่านายหน้า	1,000 บาท
	25	ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน	2,400 บาท
	26	ขายสินค้า 12,000 บาท นำฝากธนาคารทันที	
	27	รับชำระหนี้จากนายประสิทธิ์	10,000 บาท ลดให้ 3 %
	30	ขายสินค้าได้รับเงินเป็นเช็ค	5,000 บาท นำฝากธนาคารทันที

คำสั่ง

1. ให้บันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน
2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้องในวันสิ้นเดือน
3. ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัว

การบันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน ดังแสดงในรูปที่ 10.6

สมุดรายวันรับเงิน
หน้า ร.ง. 1

ว.ค.ป.	เลขที่ใบสำคัญ	ชื่อบัญชี	รายการ	เดบิต			เครดิต			บัญชีอื่นๆ		
				เงินสด	ธนาคาร	ส่วนลดจ่าย	ถูกหนี้	ขาย	เลขที่	จำนวนเงิน		
25..							✓					
พ.ค. 1	1	ถูกหนี้-นายชูชีพ	รับชำระหนี้	4,000	-	-	✓	4,000	-	-	-	-
5	2	ขายสินค้า	ขายสินค้าเป็นเงินสด	9,000	-	-		-	9,000	-	-	-
8	3	ส่งคืนสินค้า	ส่งคืนสินค้า	800	-	-		-	-	52	800	-
12	4	ถูกหนี้-นายมนตรี	รับชำระหนี้ ลดให้ 4%	7,680	-	320	✓	8,000	-	-	-	-
14	-	เงินสด	นำเงินฝากธนาคาร	-	6,000	-		-	-	C	6,000	-
18	5	ขายสินค้า	ขายสินค้าเป็นเงินสด	4,600	-	-		-	4,600	-	-	-
24	6	รายได้ค่าขายหน้า	รับเงินค่าขายหน้า	1,000	-	-		-	-	42	1,000	-
25	-	ธนาคาร	ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน	2,400	-	-		-	-	C	2,400	-
26	7	ขายสินค้า	ขายสินค้าเป็นเงินสด ผ่ากธนาคารทันที	-	12,000	-		-	12,000	-	-	-
27	8	ถูกหนี้-นายประสิทธิ์	รับชำระหนี้ ลดให้ 3%	9,700	-	300	✓	10,000	-	-	-	-
30	9	ขายสินค้า	ขายสินค้าได้รับเป็นเช็ค ผ่ากธนาคารทันที	-	5,000	-		-	5,000	-	-	-
				39,180	-	620		22,000	30,600		10,200	-
				(11)	(12)	(43)		(13)	(41)			

รูปที่ 10.6 แสดงการบันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน

สมุดแยกประเภททั่วไป

บัญชีส่งคืนสินค้า

เลขที่ 52

					25.. มี.ค.8	๑๓๑ สมุดรายวัน รับเงิน	ร.ง.1	800	-
--	--	--	--	--	----------------	------------------------------	-------	-----	---

บัญชีรายได้ค่านายหน้า

เลขที่ 42

					25.. มี.ค.24	๑๓๑ สมุดรายวัน รับเงิน	ร.ง.1	1,000	-
--	--	--	--	--	-----------------	------------------------------	-------	-------	---

บัญชีเงินสด

เลขที่ 11

25.. มี.ค. 1	ยอดยกมา			xx	-				
31	สมุดรายวันรับเงิน	ร.ง.1	39,180	-					

บัญชีธนาคาร

เลขที่ 12

25.. มี.ค. 1	ยอดยกมา			xx	-				
31	สมุดรายวันรับเงิน	ร.ง.1	23,000	-					

บัญชีส่วนลดจ่าย

เลขที่ 43

					25.. มี.ค. 31	๑๓๑ สมุดรายวัน รับเงิน	ร.ง.1	620	-
--	--	--	--	--	---------------------	------------------------------	-------	-----	---

บัญชีลูกหนี้

เลขที่ 13

25.. มี.ค. 1	ยอดยกมา ๑๓๑	xx	-	25.. มี.ค. 31	๑๓๑ สมุดรายวัน รับเงิน	ร.ง.1	2,200	-
-----------------	----------------	----	---	---------------------	------------------------------	-------	-------	---

บัญชีขายสินค้า

เลขที่ 41

				25.. มี.ค. 31	๑๓๑ สมุดรายวัน รับเงิน	ร.ง.1	30,600	-
--	--	--	--	---------------------	------------------------------	-------	--------	---

สมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัว

ลูกหนี้-นายชูชีพ

ว.ด.ป.	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ
25.. มี.ค. 1	เงินสด-รับชำระหนี้	ร.ง.1		4,000	xx xx

ลูกหนี้-นายมนัส

ว.ด.ป.	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ
25.. มี.ค.12	เงินสด-รับชำระหนี้ ลดให้ 4%	ร.ง.1		8,000	xx xx

ลูกหนี้-นายประสิทธิ์

ว.ค.ป.	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ
25..					xx
มี.ค.27	เงินสด-รับชำระหนี้ ลดให้ 3%	ร.ง.1		10,000 -	xx

สมุดรายวันจ่ายเงิน

สมุดรายวันจ่ายเงิน ใช้บันทึกการจ่ายเงินสดของกิจการขนาดใหญ่ที่มีการจ่ายเงินสดหรือเช็คออกไปหลายประเภท แบบฟอร์มและวิธีการบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงินจะเป็นดังนี้

แบบฟอร์มและวิธีการบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน

แบบฟอร์มสมุดรายวันจ่ายเงิน มีลักษณะดังรูปที่ 10.7

วิธีการบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันจ่ายเงินทำหน้าที่เป็นสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นเล่มหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นบัญชีแยกประเภททั่วไป เช่นเดียวกับสมุดรายวันรับเงิน ดังนั้นจึงต้องผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปอีกครั้งหนึ่ง วิธีการบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน ซึ่งทำหน้าที่บันทึกรายการจ่ายเงินทุกชนิด (รวมทั้งจ่ายออกจากบัญชีเงินฝาก) มีดังนี้

1. เมื่อจ่ายเงินสดหรือจ่ายเช็ค ให้บันทึกจำนวนเงินด้านเครดิตในช่องเงินสดหรือช่องธนาคารแล้วแต่กรณีทางด้านเครดิต และให้บันทึกจำนวนเงินด้านเดบิตในช่องเจ้าหนี้ หรือซื้อ หรือช่องบัญชีอื่น ๆ แล้วแต่ว่าเงินสดหรือเช็คที่จ่ายออกไปนั้น ได้จ่ายไปเพราะชำระให้เจ้าหนี้ ซื้อสินค้าเป็นเงินสด หรือจ่ายไปเพราะสาเหตุอื่น ๆ

ขอให้สังเกตว่าด้านเดบิตจะมี 3 ช่อง คือ ช่องเจ้าหนี้ ซื้อ และบัญชีอื่น ๆ เนื่องจากถือว่าเงินสดหรือเช็คที่กิจการจ่ายไปส่วนใหญ่เกิดจากการชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ และการซื้อสินค้าเป็นเงินสด ส่วนการจ่ายเพราะสาเหตุอื่น ๆ ถือว่าเกิดขึ้นน้อย จึงให้บันทึกจำนวนเงินในช่องบัญชีอื่น ๆ เพื่อลดจำนวนช่องลงไม่ให้มีมากจนเกินไป

สมุดรายวันจ่ายเงิน

หน้า

ว.ค.ป.	เลขที่ ใบ สำคัญ	ชื่อบัญชี ที่เดบิต	รายการ	เครดิต			เดบิต		
				เงินสด	ธนาคาร	ส่วนลด รับ	เข้าที่ ✓ จำนวนเงิน	ชื่อ	บัญชีอื่น ๆ เลขที่ จำนวนเงิน

รูปที่ 10.7 แสดงลักษณะแบบฟอร์มสมุดรายวันจ่ายเงิน

2. ถ้าเป็นการชำระหนี้ให้เจ้าหนี้และมีส่วนลดรับ ให้บันทึกด้านเครดิตในช่องเงินสด ถ้าจ่ายเป็นเงินสด หรือช่องธนาคารถ้าจ่ายเป็นเช็ค เท่ากับจำนวนเงินที่จ่ายออกไป และบันทึกจำนวนเงินในช่องส่วนลดรับเท่ากับส่วนลดที่ได้รับจากเจ้าหนี้ จากนั้นให้นำผลบวกของจำนวนเงินในช่องเงินสดหรือธนาคารกับส่วนลดรับ ไปบันทึกในช่องเจ้าหนี้ด้านเดบิต

3. ช่อง ✓ ซึ่งอยู่ในช่องเจ้าหนี้ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อได้ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัวเรียบร้อยแล้ว

4. รายการนำเงินสดหรือเช็คไปฝากธนาคาร ให้บันทึกจำนวนเงินด้านเครดิตในช่องเงินสด และช่องบัญชีอื่น ๆ ด้านเครดิต และให้เขียนอักษร "C" ในช่องเลขที่บัญชีซึ่งอยู่ในช่องบัญชีอื่น ๆ และเขียนในช่องชื่อบัญชีที่เดบิตว่า ธนาคาร

5. รายการถอนเงินจากธนาคาร ให้บันทึกจำนวนเงินด้านเครดิตในช่องธนาคารและช่องบัญชีอื่น ๆ ด้านเดบิต และให้เขียนอักษร "C" ในช่องเลขที่บัญชีซึ่งอยู่ในช่องบัญชีอื่น ๆ และให้เขียนในช่องชื่อบัญชีที่เครดิตว่า เงินสด

6. เลขที่บัญชีในช่องบัญชีอื่น ๆ ให้เขียนเลขที่บัญชีของบัญชีแยกประเภท ซึ่งจะถูกนำไปบันทึกด้านเครดิตในบัญชีแยกประเภททั่วไป

7. สิ้นเดือนให้รวมยอดในช่องจำนวนเงินทุกช่องและเขียนเลขที่บัญชีแยกประเภทได้ยอดรวมทุกบัญชี โดยให้ทำหลังผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปเรียบร้อยแล้ว ยกเว้นยอดรวมในช่องบัญชีอื่น ๆ ไม่ต้องเขียนเลขที่บัญชี เพราะได้เขียนและผ่านบัญชีแยกประเภททั่วไปในวันที่เกิดรายการนั้น ๆ ขึ้นแล้ว

8. การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป ซึ่งจะทำในวันสิ้นเดือน

- ยอดรวมด้านเครดิต ได้แก่ ช่องเงินสด ธนาคาร และส่วนลดรับ ให้ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปด้านเครดิต คือ บัญชีเงินสด บัญชีธนาคาร และบัญชีส่วนลดรับ และเขียนเลขที่บัญชีได้ยอดรวมในสมุดรายวันจ่ายเงิน หลังจากทำการผ่านรายการเสร็จแล้ว ตามที่กล่าวมาในข้อที่ 7

- ยอดรวมด้านเดบิต ได้แก่ ช่องเจ้าหนี้และชื่อ ให้ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปด้านเดบิต คือ บัญชีเจ้าหนี้ และบัญชีชื่อสินค้า และให้เขียนเลขที่บัญชีได้ยอดรวมในสมุดรายวันจ่ายเงิน หลังจากทำการผ่านรายการเสร็จแล้วตามที่กล่าวมาในข้อ 7

- ยอดรวมในช่องบัญชีอื่น ๆ ไม่ต้องผ่านรายการ เพราะมีหลักอยู่ว่าเมื่อมีการบันทึกรายการในช่องบัญชีอื่น ๆ ให้ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปในวันนั้นเลย ไม่ต้องรอถึงสิ้นเดือน เลขที่บัญชีได้ยอดรวมของช่องนี้จึงไม่ต้องเขียน

9. การผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทเจ้าหนี้รายตัว ทุกครั้งที่มีการบันทึกในช่องเจ้าหนี้ ให้ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทเจ้าหนี้รายตัวในวันนั้นเลย โดยบันทึกในสมุดแยกประเภทเจ้าหนี้รายตัวด้านเดบิต และให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในสมุดรายวันรับเงินหลังจากผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทเจ้าหนี้รายตัวเรียบร้อยแล้ว

10. การอ้างอิงหน้าบัญชีในสมุดแยกประเภททั่วไป ให้ใช้อักษรย่อว่า “จง...” เช่น จง.1 หมายความว่า สมุดรายวันจ่ายเงินหน้า 1

ตัวอย่างการบันทึกรายการในสมุดรายวันจ่ายเงิน

25..

ม.ค.

- 1 ชำระหนี้ให้ร้านสรารุข 8,000 บาท ได้ส่วนลด 4%
- 3 จ่ายค่าโฆษณา 700 บาท
- 8 จ่ายค่ารับคืนสินค้า 800 บาท
- 12 นำเงินฝากธนาคาร 4,000 บาท
- 15 ชำระหนี้ด้วยเช็คให้ร้านบุญศิริ 6,000 บาท ได้ลด 3%
- 18 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 2,000 บาท
- 21 ซื้อเครื่องพิมพ์ดีด 4,000 บาท จ่ายเป็นเช็ค
- 25 ถอนเงินธนาคารมาใช้ในกิจการ 6,000 บาท
- 28 ซื้อสินค้าจ่ายเช็คให้ 2,000 บาท
- 30 จ่ายเงินเดือน 6,000 บาท

คำสั่ง

1. ให้บันทึกรายการในสมุดรายวันจ่ายเงิน
2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้องในวันสิ้นเดือน
3. ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทเจ้าหนี้รายตัว

การบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน ดังแสดงในรูปที่ 10.8

สมุดรายนวันจ่ายเงิน จง. 1

ว.ด.ป.	เลขที่ใบสำคัญ	ข้อบัญญัติที่เดบิต	รายการ	เครดิต			เดบิต			บัญชีอื่น ๆ		
				เงินสด	ธนาคาร	ส่วนลดรับ	✓	จำนวนเงิน	เช็ค	เลขที่	จำนวนเงิน	
25..												
ม.ค. 1	1	เจ้าหน้าที่-นายศรารุช	ชำระหนี้ได้ส่วนลด 4%	7,680	-	320	✓	8,000	-	-	-	-
3	2	ค่าโฆษณา	จ่ายค่าโฆษณา	700	-	-		-	-	-	52	700
8	3	รับคืนสินค้า	รับคืนสินค้า	800	-	-		-	-	-	42	800
12	-	ธนาคาร	ฝากธนาคาร	4,000	-	-		-	-	-	C	4,000
15	4	เจ้าหน้าที่-ร้านบุญศิริ	ชำระหนี้ด้วยเช็ค ได้ลด 3%	2,000	5,820	180	✓	6,000	-	-	-	-
18	5	ซื้อสินค้า	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	2,000	-	-		-	2,000	-	-	-
21	6	เครื่องใช้สำนักงาน	ซื้อเครื่องพิมพ์ดีด	-	4,000	-		-	-	-	13	4,000
25	-	เงินสด	ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในกิจการ	-	6,000	-		-	-	-	C	6,000
28	7	ซื้อสินค้า	ซื้อสินค้าจ่ายเป็นเช็ค	-	2,000	-		-	2,000	-	-	-
30	8	เงินเดือน	จ่ายเงินเดือน	6,000	-	-		-	-	-	-	6,000
				21,180	17,820	500		14,000	4,000	-		21,500
				(11)	(12)	(53)		(21)	(51)			

รูปที่ 10.8 แสดงการบันทึกรายการในสมุดรายนวันจ่ายเงิน

บัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชีค่าโฆษณา

เลขที่ 52

25..								
ม.ค.3	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง.	700	-				
		1						

บัญชีรับคืนสินค้า

เลขที่ 42

25..								
ม.ค.8	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง.	800	-				
		1						

บัญชีเครื่องใช้สำนักงาน

เลขที่ 13

25..								
ม.ค.21	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง.	4,000	-				
		1						

บัญชีเงินเดือน

เลขที่ 53

25..								
ม.ค.30	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง.	6,000	-				
		1						

บัญชีเงินสด

เลขที่ 11

25..								
ม.ค.31	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง.1	21,180	-				

บัญชีธนาคาร

เลขที่ 12

				25.. ม.ค.31	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง.1	17,820	-
--	--	--	--	----------------	--------------------	------	--------	---

บัญชีส่วนลดรับ

เลขที่ 53

				25.. ม.ค.31	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง.1	500	-
--	--	--	--	----------------	--------------------	------	-----	---

บัญชีเจ้าหนี้

เลขที่ 21

25.. ม.ค.31	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง. 1	14,000	-	25.. ม.ค.31	๗๗		xx
----------------	--------------------	----------	--------	---	----------------	----	--	----

บัญชีซื้อสินค้า

เลขที่ 51

25.. ม.ค.30	สมุดรายวันจ่ายเงิน	จง. 1	4,000	-				
----------------	--------------------	----------	-------	---	--	--	--	--

สมุดแยกประเภทเจ้าหนี้รายตัว

เจ้าหนี้-นายคราวุธ

ว.ด.ป.	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ
25.. ม.ค. 1	เงินสด-ชำระหนี้	จง.1	8,000	-	xx xx

เข้าหนี้-ร้านบุญศิริ

ว.ค.ป.	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต		ยอดคงเหลือ	
25..							XX	
ม.ค.15	ธนาคาร-ชำระหนี้	จก.1	6,000	-			XX	

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล รัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมิน มีหน้าที่หักเงินภาษีเงินได้ไว้ทุกครั้งที่ยจ่ายเงินได้พึงประเมิน และต้องนำเงินภาษีที่หักไว้นั้นส่ง ณ ที่ว่าการเขต หรือที่ว่าการอำเภอภายใน 7 วัน นับจากวันที่จ่ายเงิน

ดังนั้น กิจการที่มีลูกจ้าง หรือบุคลากรช่วยเหลือในการดำเนินงาน จึงมีหน้าที่หักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Taxes) ตามประมวลรัษฎากร

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมี 3 กรณี คือ

1. พนักงานหรือลูกจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีเองทั้งหมด
2. กิจการหรือนายจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีให้ทั้งหมด
3. กิจการหรือนายจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีให้พนักงานหรือลูกจ้างบางส่วน

1. กรณีพนักงานหรือลูกจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีเองทั้งหมด ในกรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีเองทั้งหมด เช่น เมื่อ 30 กันยายน 25.. กิจการจ่ายเงินเดือนให้แก่ลูกจ้าง 5,000 บาท โดยหักภาษีเงินได้ไว้ 10% และนำส่งให้สรรพากรในวันที่ 7 ตุลาคม การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

- บันทึกการจ่ายเงินเดือน เงินเดือน 4,500 บาท (5,000-500) จะต้องบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงินโดย

เดบิต บัญชีเงินเดือน 4,500.-

เครดิต บัญชีเงินสดหรือธนาคาร 4,500.-

- บันทึกรายบัญชีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย 500 บาท (5,000 x 10%) จะต้องบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป โดย

เดบิต บัญชีเงินเดือน	500.-	
เครดิต บัญชีภาษีเงินได้ค้างจ่าย		500.-

บัญชีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เป็นบัญชีหนี้สินอยู่ในหมวด 2 ซึ่งกิจการจะต้องนำไปส่งให้แก่สรรพากรต่อไป

- บันทึกการนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ส่งให้สรรพากร การนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ส่งให้สรรพากร จะต้องบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน โดย

เดบิต บัญชีภาษีเงินได้ค้างจ่าย	500.-	
เครดิต บัญชีเงินสดหรือธนาคาร		500.-

2. กรณีกิจการหรือนายจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีให้ทั้งหมด ถ้ากิจการหรือนายจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีให้ทั้งหมด เช่น จาก โจทย์ตัวอย่างเดิม การบันทึกบัญชีจะเป็นดังนี้

- บันทึกการจ่ายเงินเดือน 5,000 บาท จะต้องบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน โดย

เดบิต บัญชีเงินเดือน	5,000.-	
เครดิต บัญชีเงินสดหรือธนาคาร		5,000.-

- บันทึกภาษีค้างจ่าย ภาษีค้างจ่ายซึ่งนายจ้างเป็นผู้ออกให้ทั้งหมด 500 บาท จะต้องบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปโดย

เดบิต บัญชีภาษีเงินได้	500.-	(เป็นบัญชีค่าใช้จ่าย)
เครดิต บัญชีภาษีเงินได้ค้างจ่าย		500.-

- บันทึกการนำภาษีเงินได้ค้างจ่าย ส่งให้สรรพากร จะต้องบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน โดย

เดบิต บัญชีภาษีเงินได้ค้างจ่าย	500.-	
เครดิต บัญชีเงินสดหรือธนาคาร		500.-

3. กรณีกิจการหรือนายจ้างเป็นผู้จ่ายภาษีให้พนักงานหรือลูกจ้างบางส่วน จากโจทย์ ตัวอย่างเดิม สมมุติภาษีเงินได้ 500 บาทนั้นนายจ้างออกให้ 200 บาท ที่เหลือ 300 บาทลูกจ้างเป็นผู้ออกเอง การบันทึกบัญชีจะเป็นดังนี้

- บันทึกการจ่ายเงินเดือน 4,700 บาท (5,00-300) จะต้องบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน โดย

เดบิต บัญชีเงินเดือน 4,700.-

เครดิต บัญชีเงินสดหรือธนาคาร 4,700.-

- บันทึกภาษีเงินได้ค้างจ่าย ซึ่งนายจ้างเป็นผู้ออกให้ 200 บาท และลูกจ้างออกเอง 300 บาท จะต้องบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป โดย

เดบิต บัญชีเงินเดือน 300.-

เดบิต บัญชีภาษีเงินได้ 200.-

เครดิต บัญชีภาษีเงินได้ค้างจ่าย 500.-

- บันทึกการนำภาษีเงินได้ค้างจ่ายส่งให้สรรพากร การนำภาษีเงินได้ค้างจ่ายส่งให้สรรพากร จะต้องบันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงิน โดย

เดบิต บัญชีภาษีเงินได้ค้างจ่าย 500.-

เครดิต บัญชีเงินสดหรือธนาคาร 500.-

ข้อสังเกต จะเห็นได้ว่า กรณีที่ 1 กิจการจะไม่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีเงินได้ เนื่องจากลูกจ้างเป็นผู้ออกเองทั้งหมด แต่ในกรณีที่ 2 กิจการจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีเกิดขึ้น 500 บาท คือ บัญชีภาษีเงินได้ เนื่องจากกิจการเป็นผู้ออกให้ทั้งหมด และในกรณีที่ 3 กิจการจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีจำนวน 200 บาท เนื่องจากกิจการออกให้เพียงบางส่วน

บทสรุป

เงินสดในทางบัญชี หมายถึง ธนบัตร สตางค์ เช็คที่ยังไม่ได้นำฝากธนาคาร ครีฟ เช็ค
เดินทาง ธณาคัติ เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน

สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับเงินสดมีให้เลือกใช้หลายเล่ม ขึ้นอยู่กับความ
เหมาะสมของกิจการนั้น เช่น สมุดเงินสดช่องเดียว สมุดเงินสด 2 ช่อง สมุดเงินสด 3 ช่อง สมุด
รายวันรับเงิน และสมุดรายวันจ่ายเงิน เป็นต้น

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กิจการที่มีลูกจ้างหรือบุคลากรช่วยเหลือในการดำเนินงาน มี
หน้าที่หักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้ทุกครั้งที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน และต้องนำส่งที่ว่าการเขต
หรือที่ว่าการอำเภอภายใน 7 วัน นับแต่วันที่จ่ายเงิน

สรุปคำศัพท์บัญชีบทที่ 10

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
เงินสด	Cash
เงินสดในมือ	Cash on Hand
เงินสดที่กิจการนำไปฝากไว้ที่ธนาคาร	Cash at Bank
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	Bank Overdraft
สมุดเงินสดช่องเดียว	Cash Book
สมุดเงินสด 2 ช่อง	Two Column Cash Book
สมุดเงินสด 3 ช่อง	Three Column Cash Book
สมุดรายวันรับเงิน	Cash Receipts Journal
สมุดรายวันจ่ายเงิน	Cash Payments Journal or Cash Disbursements
รายการตรงกันข้าม	Contra Item
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	Personal Income Taxes

แบบฝึกหัดบทที่ 10

1. จงอธิบายความหมายของคำต่าง ๆ ต่อไปนี้โดยละเอียด
 1. เงินสด (Cash)
 2. สมุดเงินสด 2 ช่อง (Two Column Cash Bank)
 3. สมุดเงินสด 3 ช่อง (Three Column Cash Bank)
 4. สมุดรายวันรับเงิน (Cash Receipts Journal)
 5. สมุดรายวันจ่ายเงิน (Cash Payments Journal)
 2. จงยกตัวอย่างรายการที่บันทึกในสมุดรายวันจ่ายเงินและสมุดรายวันรับเงิน
 3. จงอธิบายถึงวิธีการบันทึกในสมุดรายวันรับเงินและการผ่านรายการ ไปบัญชีแยกประเภท
 4. สมุดเงินสด 2 ช่องมีความแตกต่างกับสมุดเงินสด 3 ช่องอย่างไร
 5. ต่อไปนี้เป็นรายการค้าของร้านมานพ

25..

ม.ค.	1	นายมานพนำเงินสดมาลงทุน 30,000 บาท
	3	ซื้อเครื่องใช้ในการซ่อมวิทยุ - โทรทัศน์ 60,000 บาท
	4	รับเงินค่าซ่อมวิทยุ 22,000 บาท
	6	นำเงินสดไปฝากธนาคาร 24,000 บาท
	12	ซื้อเครื่องใช้ในการซ่อมวิทยุ - โทรทัศน์ 24,000 บาท จ่ายเป็นเช็ค
	15	จ่ายเงินเดือน 14,400 บาท ให้ลูกจ้าง
	17	รับรายได้ค่าซ่อมโทรทัศน์ 18,000 บาท นำฝากธนาคารทันที
	19	ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองในการซ่อมวิทยุ - โทรทัศน์ 5,400 บาท
	24	รับรายได้ค่าซ่อมวิทยุ 11,200 บาท
	29	ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน 20,000 บาท
	31	จ่ายเงินเดือน 14,400 ให้ลูกจ้าง
- ให้ทำ
1. บันทึกการรับ - จ่ายเงินในสมุดเงินสด 2 ช่อง
 2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง

6. ต่อไปนี้เป็นรายการค้าบางส่วนเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเงินสดของร้านธรรมบุญ

25..

- ม.ค. 1 ร้านธรรมบุญมีเงินสดคงเหลือ 33,600 บาท เงินฝากธนาคาร 138,000 บาท
 4 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 9,000 บาท และซื้อสินค้าจ่ายด้วยเช็ค 45,000 บาท
 6 ขายสินค้าเป็นเงินสด 22,500 บาท และได้รับเป็นเช็ค 85,350 บาท นำเช็ค
 ฝากธนาคารทันที
 7 จ่ายค่าเช่าร้านเป็นเช็ค 14,400 บาท
 9 รับชำระหนี้จากร้านเอกชัย 43,500 บาท ลดให้ 500 บาท
 11 ชำระหนี้ให้ร้านสุรินทร์ เป็นเช็ค 39,000 บาท ได้รับส่วนลดตามเงื่อนไข 2/10, n/30
 15 ชำระหนี้ให้ร้านสุรินทร์ เป็นเช็ค 39,000 บาท ได้รับส่วนลดตามเงื่อนไข
 3/10, n/30
 18 ถอนเงินจากธนาคาร ไปใช้ส่วนตัว 6,000 บาท
 20 ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน 27,000 บาท
 22 ซื้อเครื่องตกแต่งเป็นเงินสด 15,000 บาท
 26 ขายสินค้าได้รับเป็นเงินสด 48,000 บาท เป็นเช็ค 75,000 บาท
 27 รับชำระหนี้จากร้านบุญโชค 30,000 บาท ลดให้ 800 บาท
 29 นำเช็คที่ได้รับเมื่อวันที่ 26 ไปฝากธนาคาร
 31 จ่ายค่าโฆษณา 15,600 บาท

- ให้ทำ 1. บันทึกรายการในสมุดเงินสด 3 ช่อง
 2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง

7. ต่อไปนี้ เป็นรายการค้าของร้านสุชาติ

25..

- เม.ย. 2 รับเงินค่าขายสินค้าเป็นเงินสด 42,000 บาท
 5 รับชำระหนี้จากร้านสายพิณ 24,000 บาท ให้ส่วนลด 2%
 7 รับค่าเช่าพื้นที่บริเวณหน้าร้าน 20,000 บาท
 15 นำเงินฝากธนาคาร 40,000 บาท
 17 ขายสินค้าได้รับเป็นเช็ค 12,500 บาท และเป็นเงินสด 12,500 บาท นำเช็ค
 ฝากธนาคารทันที

- เม.ย. 19 รับค่าส่งคืนสินค้า 4,000 บาท
 22 รับชำระหนี้จากร้านวราภรณ์ 30,000 บาท
 25 ขายสินค้าเป็นเงินสด 28,000 บาท
 29 ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน 23,500 บาท
 30 รับเงินเป็นรายได้เบ็ดเตล็ด 2,000 บาท

- ให้ทำ 1. บันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน
 2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง
 3. ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัว

8. ต่อไปนี้เป็นรายการค้าของร้านสำเนียง

25..

- ก.พ. 1 ซื้อสินค้า 96,000 บาท จ่ายเป็นเช็ค
 4 ชำระหนี้ให้ร้านอานนท์ 36,000 บาท ได้ลด 2%
 7 จ่ายค่าโฆษณา 14,400 บาท
 9 นำเงินฝากธนาคาร 60,000 บาท
 12 จ่ายค่านายหน้า 3,720 บาท
 19 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 192,000 บาท
 22 จ่ายชำระหนี้เงินกู้ 72,000 บาท
 25 ชำระหนี้เป็นเช็คให้ร้านสุนิยม 42,000 บาท ลดให้ 3%
 27 ซื้อรถยนต์ 720,000 บาท
 28 ซื้อเครื่องพิมพ์ดีดจ่ายเป็นเช็ค 18,000 บาท
 29 จ่ายเงินเดือนให้ลูกจ้าง 60,000 บาท

- ให้ทำ 1. บันทึกรายการในสมุดรายวันจ่ายเงิน
 2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง
 3. ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทเจ้าหนี้รายตัว

9. ต่อไปนี้เป็นรายการค้าของร้านสุกัญญา

25..

- ม.ค. 1 นำเงินมาลงทุน 15,000 บาท
- 2 จ่ายค่านายหน้า 4,000 บาท
- 4 นำเงินไปฝากธนาคาร 7,500 บาท
- 5 จ่ายค่าเช่าเป็นเช็ค 2,500 บาท
- 7 ขายสินค้าเป็นเงินสด 3,000 บาท
- 9 นำเงินไปฝากธนาคาร 2,000 บาท
- 11 ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 2,500 บาท
- 12 ส่งคืนสินค้า 200 บาท ได้รับเป็นเช็ค นำฝากธนาคารทันที
- 13 ชำระหนี้จากนายชาติชาย 21,500 บาท ลดให้ 1%
- 15 ขายสินค้าเป็นเงินสด 34,000 บาท
- ม.ค. 17 จ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 400 บาท
- 18 ชำระหนี้ให้ร้านสุชาติ 10,000 บาท
- 21 ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน 20,000 บาท
- 23 รับรายได้เบ็ดเตล็ด 200 บาท
- 28 ซื้อสินค้าจ่ายเป็นเช็ค 6,000 บาท
- 30 จ่ายเงินเดือนลูกจ้าง 4,000 บาท
- ให้ทำ 1. บันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน
2. บันทึกรายการในสมุดรายวันจ่ายเงิน
3. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป
4. ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้ และเจ้าหนี้รายตัว

10. ต่อไปนี้เป็นรายการค้าของร้านซ่อมฉฉ

25..

- ม.ค. 1 นำเงินมาลงทุน 50,000 บาท
- 3 นำเงินสดฝากธนาคาร 37,500 บาท
- 6 ขายสินค้าเป็นเงินสด 1,000 บาท
- 9 รับชำระหนี้จากร้านนิคยา 2,500 บาท ลดให้ 2%
- 14 ขายสินค้า 1,500 บาท ได้รับเป็นเช็คนำฝากธนาคารทันที
- 17 ขายสินค้า 3,750 บาท ได้รับเช็ค

- ม.ค. 18 ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน 5,000 บาท
 22 นำเช็คที่ได้รับเมื่อวันที่ 17 ไปฝากธนาคาร กับเงินสดอีก 1,250 บาท
 29 รับเช็คชำระหนี้จากร้านกฤษณา 2,000 บาท ลดให้ 2% นำฝากธนาคารทันที
 30 รับเงินสด เป็นค่านายหน้า 250 บาท
 31 ขายสินค้าเป็นเงินสด 500 บาท

- ให้ทำ 1. บันทึกรายการในสมุดรายวันรับเงิน
 2. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป
 3. ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้รายตัว

11. ต่อไปนี้ เป็นรายการค้าของร้านอัญญา

25..

- มี.ค. 1 รับเงินค่าขายสินค้า 12,000 บาท
 3 ซื้อสินค้าจ่ายเป็นเช็ค 8,000 บาท
 5 รับชำระหนี้จากนายสมคิด 10,000 บาท ลดให้ 1%
 6 ขายสินค้าได้รับเช็ค นำฝากธนาคารทันที 15,000 บาท
 8 นำเงินสดฝากธนาคาร 19,000 บาท
 10 ขายสินค้าเป็นเงินสด 5,000 บาท
 16 ชำระหนี้ให้นายประเสริฐ เป็นเช็ค 10,000 บาท ได้ลด 2%
 21 รับชำระหนี้จากนายสุวิทย์ เป็นเช็ค 18,000 บาท ลดให้ 1% นำฝากธนาคารทันที
 24 ถอนเงินจากธนาคารมาใช้ในร้าน 15,000 บาท
 27 ถอนเงินสดไปใช้ส่วนตัว 800 บาท
 28 จ่ายค่าน้ำ-ค่าไฟ 650 บาท
 จ่ายค่าโทรศัพท์ 400 บาท
 29 ขายสินค้าเป็นเงินสด 6,000 บาท
 31 จ่ายเงินเดือนให้ลูกจ้าง 5,000 บาท หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ 250 บาท

- ให้ทำ 1. ลงรายการในสมุดรายวันรับเงิน
 2. ลงรายการในสมุดรายวันจ่ายเงิน
 3. ผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภททั่วไป
 4. ผ่านรายการไปสมุดแยกประเภทลูกหนี้ และเจ้าหนี้รายตัว